

ARTYKUŁY

ZBIGNIEW HUNDERT

Repartycja jednostek wojska koronnego według komisji lwowskiej w 1679 roku

Po zakończeniu wojny z Imperium Osmańskim w 1676 r. wojsko koronne przeszło na etat pokojowy, co oznaczało jego redukcję. Jej szczegóły wraz z opracowaniem nowego komputu (etatu wojska) ustalono 28 kwietnia 1677 r., zgodnie z uchwałą sejmu nadzwyczajnego w Warszawie z 14 stycznia–27 kwietnia 1677 r.¹ Mimo zmniejszenia liczebności nie zmieniono dotychczasowego systemu finansowania. Jednostki wojska koronnego, za asygnacjami podskarbiego koronnego, nadal miały odbierać od poborców środki na żołd, egzekwowane z podatków uchwalonych na sejmie zgodnie z postanowieniami trybunałów skarbowych zwoływanych na mocy uchwał parlamentu. W 1679 r. przywrócono system repartycji, który obowiązywał w latach 1667–1673, gdy wojsko koronne także było objęte etatem pokojowym². Repartycja polegała na przydzieleniu poszczególnych oddziałów wojska do konkretnych województw i ziem, które bezpośrednio – bez nadzoru organów centralnych – miały zająć się opłaceniem chorągwi i regimentów. Do niedawna nie tylko repartycja wprowadzona w 1679 r., ale również sama

¹ Zob. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Akta Skarbowo-Wojskowe (dalej – AGAD, ASW), dz. 86, sygn. 61, Komputy wojska koronnego z 28 IV 1677 r. w opracowaniu hetmana wielkiego koronnego Dymitra Wiśniowieckiego oraz króla Jana III, k. 31–33v, 38–40v; J. Wimmer, *Materiały do zagadnienia liczebności i organizacji armii koronnej w latach 1673–1679*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości” 1961, t. 7, cz. 2, s. 394–437; Z. Hundert, *Dyslokacja partii wojska koronnego w 1677 roku. Przyczynek do badań pogranicza polsko-tureckiego oraz organizacji armii w dobie pokoju 1677–1683*, „Klio” 2016, t. 36, z. 1, s. 41–67. O sejmie 1677 r. zob. K. Matwijowski, *Pierwsze sejmy z czasów Jana III Sobieskiego*, Wrocław 1976, s. 150–238.

² J. Wimmer, *Wojsko polskie w drugiej połowie XVII wieku*, Warszawa 1965, s. 255–256; Z. Hundert, *Husaria koronna w wojnie polsko-tureckiej 1672–1676*, wyd. 2, Oświęcim 2014, s. 132. Na temat wprowadzenia repartycji i jej funkcjonowania w latach 1667–1673 zob. *idem*, *Miedzy buławą a tronem. Wojsko koronne w walce stronnictwa malkontentów z ugrupowaniem dworskim w latach 1669–1673*, Oświęcim 2014, s. 34–83, 198–202.

problematyka organizacji wojska w dobie pokoju 1677–1683 nie cieszyła się zainteresowaniem badaczy. Udało się wprowadzić wypełnić historiograficzną lukę i zrekonstruować skład jednostkowy wojska koronnego w okresie służby od 1 maja 1679 do 30 kwietnia 1683 r., gdy w ramach etatu pokojowego funkcjonowała repartycja (1 maja 1683 r. wprowadzono etat wojenny)³, nadal jednak nie znamy przydziału poszczególnych chorągwi i regimentów do województw i ziem zgodnie z postanowieniami trybunału lwowskiego z 1679 r. Celem niniejszej publikacji jest zatem przedstawienie na podstawie dokumentacji wspomnianego trybunału przydziału poszczególnych jednostek wojska koronnego do określonych sejmików, które miały je opłacać⁴.

Dotychczas znamy dokładny przydział oddziałów wojska do województw i ziem tylko w okresie służby 1 sierpnia 1667–30 kwietnia 1673 r. wraz ze zmianami, jakie się wówczas dokonały zarówno w samej repartycji, jak i w składzie armii koronnej⁵. Zachowana dokumentacja pozwala przedstawić także inne repartycje: obowiązującą od 1 maja 1679 r. oraz z lat 1683–1696⁶. Dotąd nikt nie pokusił się jednak o sporządzanie wykazu repartycji z lat 1679–1696, pomimo że skład jednostkowy wojska koronnego w tym okresie doczekał się takiego opracowania⁷. Informacje na temat województw i ziem, do których przynależały poszczególne chorągwie i regimenty, możemy odnaleźć wyłącznie w niewydanej drukiem dokumentacji skarbowej oraz częściowo w aktach sejmików, na

³ Z. Hundert, *Wykaz koronnych chorągwi i regimentów w okresie od 1 V 1679 do 30 IV 1683. Przyczynek do organizacji wojska koronnego w dobie pokoju 1677–1683*, „Studia Historyczno-Wojskowe” 2015, t. 5, s. 274–287.

⁴ Biblioteka XX Czartoryskich w Krakowie (dalej – BCzart), rkps 426, Podział wojska JKM i Rzptej obojga zaciągów na województwa i ziemie na trybunale skarbowym lwowskim in anno 1679 uczyniony, s. 173–176. Dotychczas jest to jedyny znany dokument, który pokazuje podział wojska koronnego na poszczególne województwa i ziemie w 1679 r. Znajduje się on wśród innych aktów, które zostały wytworzone podczas prac komisji wojskowej lwowskiej, połączonej z obradami trybunału skarbowego.

⁵ Z. Hundert, *Między buławą a tronem...*, s. 49–68.

⁶ AGAD, ASW, dz. 86, sygn. 67–75, Rachunki skarbowo-wojskowe z lat 1683–1696. Zob. też BCzart, rkps 2656, Podział wojska JKM i Rzptej koronnego starego i nowego zaciągu ad proportionem podatków na sejmie anni 1683 uchwalonych na województwa i ziemie uczyniony, Warszawa 10 V 1683, s. 127–138; rkps 2562, Podział wojska JKM i Rzptej z komputu na sejmie terażniejszym anni 1690 postanowionego w skrypcie ad Archivum danym wyrażonego, ad proportionem no. 45 podymnych na tymże sejmie in vim płacy wojsku pomienionemu deklarowanych uczyniony, s. 11–44. Repartycja w okresie funkcjonowania etatu wojennego 1683–1696, według uchwał sejmowych z lat 1683, 1685 i 1690, w przeciwieństwie do repartycji z okresu pokojowego była przedmiotem obrad trybunałów skarbowych, dlatego zachowały się dla niej rachunki skarbowo-wojskowe, których to rachunków nie ma z kolei dla lat 1667–1673 oraz 1679–1683. Zob. Z. Hundert, *Wykaz koronnych chorągwi...*, s. 275–276.

⁷ J. Wimmer, *Materiały do zagadnienia liczebności i organizacji armii koronnej w latach 1683–1689*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości” 1962, t. 8, s. 243–279; *idem*, *Materiały do zagadnienia liczebności i organizacji armii koronnej w latach 1690–1696*, *ibidem* 1963, t. 9, cz. 1, s. 237–275; Z. Hundert, *Wykaz koronnych chorągwi...*, s. 279–287.

których podejmowano uchwały poborowe w celu dotacji jednostek przynależnych danym samorządom. Przedstawienie repartycji z 1679 r., a w przyszłości tej z lat 1683–1696 będzie doskonałym materiałem do prowadzenia badań nad m.in. kryteriami przydziału poszczególnych chorągwi i regimentów do określonych województw i ziem, relacji samorządów z żołnierzami oraz ich ośrodkami dyspozycyjnymi (król, hetmani, wyższa kadra dowódcza), a także możliwości płatniczych samorządów i ich rzetelności w dotowaniu wojska. Zidentyfikowanie przydziału do województw ułatwi także pracę badaczom zainteresowanym losami konkretnych oddziałów – pozwoli odwołać się do uchwał właściwych sejmików. Sięgnięcie do tego typu akt jest z kolei nieodzowne, możemy w nich bowiem znaleźć wiele pożytecznych informacji, np. przydatnych do identyfikacji z imienia i nazwiska grupy żołnierzy czy oficerów jednostki opłacanej przez sejmik.

Wojsko koronne zgodnie ze skryptem *ad Archivum* z sejmu 1677 r. miało zostać zredukowane do 12 tys. etatów: 2150 koni husarii, 3 tys. koni jazdy pancernej, 800 koni lekkiej jazdy wołoskiej, 4500 porcji piechoty oraz 1500 dragonii⁸. Faktyczny skład oraz wielkość zredukowanej armii były inne niż zapisano to w przyjętej uchwale. Wojsko koronne, które 1 maja 1677 r. rozpoczęło służbę, zgodnie z nowym komputem liczyło 12 150 koni i porcji (łącznie z załogami Krakowa i Lubowli – 12 250)⁹. W tej wielkości etatowej w 1679 r., w II kwartale rozliczeniowym, czyli od 1 maja, zostało ono objęte systemem repartycji. Wojsko koronne wówczas liczyło:

- 21 chorągwi husarskich, 2100 koni;
- 49 chorągwi pancernych, 3130 koni;
- 14 chorągwi wołoskich, 680 koni;
- kompanię arkabuzerii, 100 koni;
- 20 regimentów pieszych, 4340 porcji;
- 4 regimenty dragońskie, 1500 porcji;
- 2 rotę piechoty węgierskiej, 300 porcji¹⁰.

Postulat wprowadzenia repartycji miał być odpowiedzią na legację królewską przed sejmem grodzieńskim 1678/1679. Jan III wnosił w niej o wypracowanie

⁸ Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu (dalej – BZNO), rkps 305/II, Na sejmie warszawskim anni 1677 redukcja liczby i płacy wojska in futurum, s. 317; BCzart, rkps 426, Skrypt dany na sejmie ad Archivum in Anno 1677, s. 538.

⁹ AGAD, ASW, dz. 86, sygn. 65, Rachunki skarbowo-wojskowe za okres służby II kwartał 1677–I kwartał 1679, Archiwum Skarbu Koronnego (dalej – ASK), dz. II, sygn. 65, Rachunki sejmu 1681 r. z rozliczeniem wojska za okres służby ośmiu kwartałów w czasie 1 V 1677–30 IV 1679, k. 41v–77; BCzart, rkps 426, Komput wojska JKM i całej Rzptej a die 1ma maj in anno 1679, s. 535–538; Z. Hundert, *Wykaz koronnych chorągwi...*, s. 279–287. Ustalenia Jana Wimmera (*Materiały 1673–1679*, s. 394–437; *Wojsko polskie...*, s. 196–197) nieco odbiegają od wyżej zaprezentowanych.

¹⁰ W rachunkach skarbowych widnieją wprawdzie 4 chorągwie piechoty węgierskiej, ale 2 z nich nie są na ogół uwzględniane w osobnych komputach wojska. Mowa tu o rotach z obsady garnizonu krakowskiego oraz zamku w Lubowli, które to rotę przez wszystkie kwartały służby od 1 V 1677 do 30 IV 1679 liczyły po 50 porcji (AGAD, ASW, dz. 86, sygn. 65, k. 128, 130). Wprawdzie w różnych wykazach były one często pomijane, ale spotkamy się z nimi w repartycji z 1 V 1679 r.

lepszego sposobu podatkovania i sprawniejszego regulowania płacy żołnierzom. Swoje stanowisko w tej kwestii wyraziła choćby szlachta ruska zgromadzona na sejmikach wiszeńskim i halickim. Na wiszeńskim panowie bracia wnosili o przywrócenie systemu płacy z lat 1667–1673, ponieważ dotychczasowe metody wypłacania pieniędzy wojsku wielkie „*incommoda* przyniosły Rzptej”¹¹. Podobnie uważali Haliczanie, którzy w swojej instrukcji poselskiej zapisali: „Żeby więcej Rzpta z wojskiej nie trudniła się i ekstraordynaryjnych na traktamenty i komisje sobie umniejszyła kosztów, wojsko aby po województwach na płacę rozebrane było (...)”¹². Szlachta halicka konieczność przywrócenia repartycji motywowała obniżeniem kosztów. Doraźnie powoływana administracja skarbowa miała być, jej zdaniem, o wiele droższa niż ta funkcjonująca z ramienia sejmików.

Podstawą prawną przywrócenia repartycji była konstytucja sejmu grodzieńskiego *Zapłata wojsku*, w której czytamy „Na przyszłe zaś ćwierci, które się a prima maj poczynąć będą, województwa i ziemie, wojsko, jaki go numerus zostawać będzie, na zapłatę rozbiorą, któremu płacić też województwa i ziemie bez żadnej od skarbu dependecyi powinny będą, podług popisów i ich regestrów ur. pisarza polnego koronnego. Deputaci zaś od chorągwi i regimentów takowe rejestra, którychby ur. pisarz polny koronny przy wielmożnych hetmanach sam *personaliter* nie popisowywał, przy odbieraniu płacy poprzysiąc będą powinni. Którą to repartycją wojska trybunał skarbowy na województwa i ziemie koekwując, tyle, ile *ex iusto et aequo* przychodzić będzie nikogo nie agramując *ante omnia* uczyni, miarkując tę repartycją wojska według deklaracji województw i ziem na sejmie teraźniejszych danych”¹³.

Zgodnie z tą konstytucją repartycja miała obowiązywać od 1 maja 1679 r. Płaca wojsku od tamtej pory powinna odbywać się bez nadzoru podskarbiego, zgodnie z popisami przeprowadzonymi w obecności pisarza polnego albo zaprzysiężonymi przez deputatów opłacanych oddziałów. Szczegółowy podział wojska na województwa miał wykonać zwołany na 3 października 1679 r. do Lwowa trybunał skarbowy, którego zadaniem oprócz wprowadzenia repartycji było także opłacenie wojska za osiem kwartałów służby, tj. od 1 maja 1677 do 30 kwietnia 1679 r., a także zrealizowanie środków niezapłaconych przez komisję

¹¹ Instrukcja dla posłów na sejm z województwa ruskiego, Wisznia 7 XI 1678 [w:] *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, t. 22, *Lauda wiszeńskie 1673–1732*, Lwów 1914, s. 98.

¹² Instrukcja dla posłów na sejm z ziemi halickiej, Halicz 28 XI 1678 [w:] *ibidem*, t. 24, *Lauda sejmikowe halickie 1575–1696*, Lwów 1931, s. 413; J. Stoliczki, *Wobec wolności i króla. Działalność polityczna szlachty ruskiej, ukraińskiej i wołyńskiej w latach 1673–1683*, Kraków 2007, s. 181–210. Zob. też K. Matwijowski, *Sejm grodzieński 1678–1679*, Wrocław 1985, s. 112, 126 i n.; R. Kołodziej, „Ostatni wolności naszej klejnot”. *Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana III Sobieskiego*, Poznań 2014, *passim*.

¹³ Konstytucje sejmu grodzieńskiego r. 1678 [w:] *Volumina Legum*, t. 5, Petersburg 1860, s. 267. Zob. też M. Jemiołowski, *Pamiętnik dzieje Polski zawierający (1648–1679)*, oprac. J. Dzięgielewski, Warszawa 2000, s. 502.

sandomierską z 1677 r.¹⁴. Podział wojska na województwa i ziemie miał dokonać się zgodnie z deklaracjami szlachty złożonymi na sejmie grodzieńskim.

Trybunał lwowski, którego marszałkiem został wojewoda ruski i hetman polny koronny Stanisław Jan Jabłonowski¹⁵, w swoim postanowieniu ujął kwestię wprowadzenia repartycji następująco „Stosując się do uchwały Rzptej o rozebraniu wojsk Rzptej na województwa i ziemie na przyszłą płacę a prima maj 1679 zaczęta, sąd nasz najjaśniejszy rozebrania wojska na płacę przyszłą do województw rozebrać nakazuje i *realiter* dzięki i rozebraniu według proporcji i wystarczenia summy półtora pogłównego na takowe rozebranie wojska uchwalonego. A wielmożni ichmość panowie komisarze województw i ziem *fide publica* każdy za swoje województwo i ziemie warują i submitują się, że według prawa i deklaracji onego województwa i ziemi *ad iuxta ordinationem* Rzptej żołdu 1677 płaca wojska *utriusque authoramenti* dojdzie”¹⁶. Przydział wojska miał zostać dokonany zgodnie z możliwościami płatniczymi danych województw i ziem, zawartymi w deklaracjach podatkowych. Generalnie województwa miały przyjąć na swoją listę płac tyle etatów, na ile starczyłoby półtora pogłównego, zgodnie z taryfą tego podatku z 1673 r.¹⁷.

Jedyny dotychczas znany dokument, który ilustruje pełny przydział poszczególnych oddziałów wojskowych do województw i ziem z 1679 r., rozróżnia następujące jednostki administracyjne: województwo krakowskie (sejmik w Proszowicach), ziemia zatorsko-oświęcimska (sejmik zatorski), województwa poznańskie i kaliskie (sejmik w Środzie Wielkopolskiej), województwo sandomierskie z ziemią radomską (sejmik w Opatowie), województwo sieradzkie (sejmik w Szadku), ziemia wieluńska, województwo łęczyckie, województwo brzesko-kujawskie i województwo inowrocławskie (sejmik w Radziejowie), ziemia dobrzyńska (sejmik w Lipnie), ziemie województwa ruskiego: lwowska, przemyska, sanocka (sejmik w Wiszni), halicka oraz chełmska, województwo bełskie, województwo wołyńskie (sejmik w Łucku), województwo lubelskie z ziemią łukowską, województwo mazowieckie, województwo

¹⁴ *Konstytucje sejmu grodzieńskiego r. 1678* [w:] *Volumina Legum...*, t. 5, s. 267–268.

¹⁵ Zob. BCzart, rkps 426, Konotacja sum tak na zapłatę wojskową i inne publiczne ekspensa na sejmie grodzieńskim anni 1678 uchwalonych, tudzież na wypłacenie długu temuż wojsku i innym per declarationem publicam naznaczonych, s. 553–554.

¹⁶ BCzart, rkps 426, Deklaracja wojsku, s. 543. Zgodnie z ordynacją żołdu z 1677 r. husarii przysługiwało kwartalnie po 51 zł od konia, jeździe pancernej – 41 zł, a jeździe lekkiej – 31 zł. Roty pancerne i wołoskie miały też dodatkowo otrzymywać co rok od konia 4-złotowy dodatek na zdidy, co faktycznie oznaczało o złotówkę większy żołd kwartalny (odpowiednio 42 zł i 32 zł). Piechocie i dragonii powinno przysługiwać 36 zł od porcji, z tym, że piechocie przeznaczono jeszcze raz na rok 40 zł od porcji na barwę i moderunek, a dragonii – 80 zł na moderunek oraz konie. Zob. BZNO, rkps 305/II, Na sejmie warszawskim anni 1677 redukcja liczby i płacy wojska in futurum, s. 317; BCzart, rkps 426, Skrypt dany na sejmie ad Archivum in Anno 1677, s. 538. Niewymieniona w tych kalkulacjach arka buzeria za służbę od 1 V 1677 do 30 IV 1679 r., zgodnie z rachunkami skarbowo-wojskowymi, otrzymywała kwartalnie 42 zł. Zob. AGAD, ASW, dz. 86, sygn. 65, Rachunki kompanii arkabuzerii JKM pod Janem Górzyńskim 1677–1679, k. 79.

¹⁷ *Deklaracje województw i ziem koronnych* [w:] *Volumina Legum...*, t. 5, s. 292–299.

płockie (sejmik w Raciążu), ziemie województwa rawskiego: rawska, sochaczewska i gostynińska, ziemie województwa podlaskiego: mielnicka, drohicka i bielska oraz województwa Prus Królewskich. Kilka kwestii w tym rozróżnieniu z pewnością zasługuje na uwagę. O ile województwa poznańskie i kaliskie, które odbywały wspólny sejmik, nie są podane oddzielnie, o tyle województwa brzesko-kujawskie i inowrocławskie (wspólny sejmik w Radziejowie) już tak. Województwa: ruskie, rawskie i podlaskie zostały wymienione za pomocą swoich partykularnych ziem (niektóre z nich, przede wszystkim ziemie lwowska, przemyska oraz sanocka, odbywały wspólne sejmiki), dziwi zaś brak rozróżnienia ziem województwa mazowieckiego (było ich aż 10: warszawska, czerska, różańska, liwska, nurska, wyszogrodzka, wiska, ciechanowska, zakroczymska oraz łomżyńska, i każda dotowała część przynależnych sobie żołnierzy we własnym zakresie). Podobna sytuacja występuje w województwach Prus Królewskich, repartycja z 1679 r. nie podaje jednostek mających przynależeć do województwa malborskiego, pomorskiego i chełmińskiego.

Wiele w kwestii podziału wojska w 1679 r. może nam wyjaśnić porównanie z repartycją z lat 1667–1673¹⁸. Wówczas nie wszystkie jednostki rozłożono na poszczególne województwa. Pięć chorągwi husarskich oraz garnizony takich twierdz, jak: Puck, Lubowla czy zamek krakowski miały być opłacane ze stałego dochodu skarbu koronnego, tj. z kwarty, a same prezydya także z innych prowentów koronnych (stały dochód skarbu oprócz kwarty – pogłówne żydowskie, składne winne, cła ruskie i inne). Ponadto w ramach etatu pokojowego z 1667 r. oprócz repartycji utrzymywano jeszcze inne oddziały, którym przyznawano ze skarbu tzw. asekurację finansową. W wypadku podziału z 1679 r. wszystkie jednostki wojska koronnego oprócz załogi Pucka, która pozostawała na utrzymaniu skarbu koronnego¹⁹, rozłożono na województwa i ziemie. W 1667 r. najwięcej oddziałów przypadło województwom: krakowskiemu, sandomierskiemu, poznańskiemu z kaliskim oraz ruskiemu. W 1679 r. tendencja była podobna, aczkolwiek nie w wypadku ziemi lwowskiej, sanockiej oraz przemyskiej. W 1667 r. dotowały one 24 chorągwie kozackie (pancerne) w sile 1860 koni (najwięcej etatów spośród innych sejmików), a w omawianej repartycji na żołd dostały tylko kilka jednostek: po jednej rocie husarskiej (100 koni), pancernej (80 koni), wołoskiej (40 koni), trzy regimenty piesze (480 porcji) oraz drobną część jednej z chorągwi pancernych (9½ konia z 50-konnej jednostki). Niewątpliwie wynikało to ze zniszczeń ostatniej wojny z Turcją (1672–1676), ziemie województwa ruskiego były bowiem jednym z głównych obszarów działań

¹⁸ Bez wątpienia sama komisja lwowska bazowała na poprzedniej repartycji, wśród jej akt bowiem możemy znaleźć tabelę z kalkulacją kosztów utrzymania wojska przez samorządy lokalne z 1667 r. Zob. BCzart, rkps 426, Podział wojska ad proportionem podymnego cum abiuratis an. 1661, których na 12 000 wojska przyjdzie, s. 532–533.

¹⁹ Wydatki ze skarbu koronnego na załogę Pucka w pierwszych latach funkcjonowania repartycji z 1679 r. zostały uwzględnione w rachunkach sejmowych z 1683 r. (za lata 1679–1681). Zob. AGAD, ASK, dz. II, sygn. 66, k. 18. Por. J. Wimmer, *Wojsko polskie...*, s. 198.

zbrojnych tego konfliktu²⁰. W 1679 r. o wiele więcej jednostek niż w 1667 r. na swój żołd przyjęły północne województwa Korony, przede wszystkim z Prus Królewskich. W ich repartycji możemy zresztą znaleźć oddziały należące do przedstawicieli lokalnych elit z województwa ruskiego, a to niewątpliwie potwierdza tezę o próbie odciążenia sejmiku wiszeńskiego, i nie tylko, w sprawie świadczeń na wojsko²¹.

Zgodnie z poprzednią repartycją, większość jednostek wojska miała być opłacana przez dany sejmik w całości. Jeżeli były jednak one dzielone, to wyłącznie na dwie części wyrażone liczbami całkowitymi. W 1679 r. sprawa przedstawiała się inaczej. Wiele oddziałów było na żołdzie kilku województw i ziem. Rekordzistą był niewątpliwie regiment pieszy Jana Dennemarka w sile 180 porcji, który po stypendia miał zgłaszać się do trzech województw (sieradzkie, inowrocławskie, płockie) i dwóch ziem (dobrzyńska i bielska). Było to niewątpliwie kłopotliwe, gdyż oddział Dennemarka musiał delegować deputatów aż do pięciu jednostek administracyjnych, w tym takich, które opłacały bardzo niewielką jego część, jak np. ziemia bielska, dotująca zaledwie $6\frac{1}{4}$ etatu. Duża parcelacja wystąpiła także w wypadku 40-konnej rotty wołoskiej Szymona Zawiszy, skierowanej do odbioru swych należności do województw: wołyńskiego – na $28\frac{1}{2}$ etatu, lubelskiego – 5, i płockiego – 4, oraz ziemi chełmskiej – $2\frac{1}{2}$ konia. Problem parcelacji dotyczył jeszcze kilku innych chorągwi i regimentów, choć w kilku wypadkach nie był aż tak kłopotliwy, dokonany był bowiem on w ramach ziem jednego województwa, np. rota Stanisława Karola Łużeckiego w województwie podlaskim, bądź nawet jednego sejmiku, np. rota Tomasza Karczewskiego opłacana przez województwa brzeskie i inowrocławskie. Niektórych parcelacji, jak na razie, nie będziemy w stanie wskazać. Za przykład niech posłuży regiment pieszy wojewody kijowskiego Andrzeja Potockiego; 19 etatów z tego oddziału oddano na żołd ziemi halickiej, a 161 województwu mazowieckiemu. Wiemy jednak, że w ramach tego ostatniego musiała wystąpić kolejna parcelacja, gdyż pułk pieszy Potockiego był opłacany przynajmniej przez dwie ziemie, tj. różańską oraz zakroczymską²². Na razie nie jesteśmy w stanie wykazać, ile porcji przypadało na poszczególne ziemie.

System repartycji z 1679 r. funkcjonował w etacie pokojowym do 30 kwietnia 1683 r. Załączone poniżej: wykaz podziału wojska oraz tabela wielkości obciążeń samorządów repartycją, nie odnoszą się do całego okresu obowiązywania omawianego systemu, a jedynie do postanowień trybunału (komisji) lwowskiej z 1679 r. Repartycja i komput w okresie służby od 1 maja 1679 do 30

²⁰ O wojnie polsko-tureckiej 1672–1676 zob. M. Wagner, *Wojna polsko-turecka 1672–1676*, t. 1–2, Zabrze 2009.

²¹ Porównania do repartycji z lat 1667–1673 na podstawie: Z. Hundert, *Między buławą a tronem...*, s. 49–70.

²² Zob. Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, rkps 8353, Laudum sejmiku ziemi zakroczymskiej, Zakroczym [20?] V 1683 r., k. 182; rkps 8337, Lauda sejmiku ziemi różańskiej, Różan 16 XII 1682 r., 20 V 1683 r., k. 275v–276, 279.

kwietnia 1683 r. w zasadzie nie uległy poważniejszym zmianom. Miało jednak miejsce kilka zmian kadrowych na szczeblu szefów chorągwi i regimentów, ale te zostały już wykazane w osobnym opracowaniu. Na razie nie wiemy tylko, czy były wypadki zmian przynależności oddziałów wojska koronnego do województw i ziem, jak np. w latach 1667–1673²³. Odpowiedź na to pytanie wymaga analizy akt sejmikowych z lat 1679–1683, należy więc ją traktować jako postulat badawczy.

REPARTYCJA WOJSKA KORONNEGO ZGODNIE Z POSTANOWIENIAMI KOMISJI LWOWSKIEJ 1679 r.²⁴

Województwo krakowskie

Chorągwie husarskie:

- Stanisława Warszyckiego, kasztelana krakowskiego, koni 80,
- Jana Andrzeja Morsztyna, podskarbiego wielkiego koronnego, koni 100,
- Józefa Karola Lubomirskiego, starosty sandomierskiego, koni 100,
- Marcina Cieńskiego, chorążego sieradzkiego, koni 80.

Chorągwie pancerne:

– króla Jana III Sobieskiego pod Aleksandrem Wronowskim, miecznikiem latyczowskim, koni 120,

- Stanisława Koniecpolskiego, wojewody podolskiego, koni 60,
- Mikołaja Sapiehy, kasztelana wołyńskiego, koni 50,
- Hieronima Augustyna Lubomirskiego, chorążego koronnego, koni 100,
- Józefa Bogusława Słuszki, chorążego wielkiego W. Ks. Lit., koni 50,
- Jana Opalińskiego, cześnika koronnego, koni 50,
- Józefa Karola Lubomirskiego, starosty sandomierskiego, koni 60,
- Dominika Potockiego, podkomorzego halickiego, koni 50,
- Jana Stanisława Lipskiego, starosty sądeckiego, koni 50,
- Władysława Morsztyna, starosty kowalskiego, koni 50,
- Mikołaja Daniłowicza, starosty boreckiego, koni 50,
- Marcjana Ścibora Chełmskiego, podstolego sandomierskiego, koni 50,
- Bogusława Potockiego, podkomorzycy halickiego, koni 50.

Piechota niemiecka:

– z regimentu królowej Marii Kazimiery pod Stanisławem Morsztynem, chorążym zatorskim, porcji 96½ (całość oddziału 280 porcji),

– Wacława Leszczyńskiego, wojewody podlaskiego, porcji 175½ (całość oddziału 180 porcji),

– Hieronima Augusta Lubomirskiego, chorążego koronnego, porcji 180.

²³ Zob. Z. Hundert, *Mędzy buławą a tronem...*, s. 49–68, 200–202.

²⁴ Kolejność województw i ziem oraz oddziałów jak w akcie repartycji z 1679 r. (BCzart, rkps 426, Podział wojska JKM i Rzptej obojga zaciągów na województwa i ziemie na trybunale skarbowym lwowskim in anno 1679 uczyniony, s. 173 - 176.

Piechota węgierska:

- *Praesidium* Krakowa, porcji 50,
- *Praesidium* Lubowli, porcji 50.

Księstwo Zatorsko-Oświęcimskie

Piechota niemiecka:

- z regimentu królowej Marii Kazimiery pod Stanisławem Morsztynem, chorążym zatorskim, porcji 183½ (całość oddziału 280 porcji).

Województwa poznańskie i kaliskie

Chorągwie husarskie:

- Stanisława Jana Jabłonowskiego, hetmana polnego koronnego, wojewody ruskiego, koni 150,
- Wacława Leszczyńskiego, wojewody podlaskiego, koni 100,
- Rafała Leszczyńskiego, krajczego koronnego, koni 80.

Chorągwie pancerne:

- Stanisława Jana Jabłonowskiego, hetmana polnego koronnego, wojewody ruskiego, koni 120,
- Władysława Skoraszewskiego, chorążego poznańskiego, koni 50.

Piechota niemiecka:

- z regimentu Stanisława J. Jabłonowskiego, hetmana polnego i wojewody ruskiego, porcji 226 (całość oddziału 280 porcji),
- Ernesta Rappe (załoga Białej Cerkwi), porcji 280.

Dragonia:

- Gwardia JKM pod Franciszkiem Zygmuntom Gałęckim, generałem adiutantem, porcji 600.

Województwo sandomierskie i ziemia radomska²⁵

Chorągwie husarskie:

- ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego koronnego, wojewody krakowskiego, koni 150,
- Szczęsnego Kazimierza Potockiego, wojewody sieradzkiego, koni 100,
- Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego, koni 100,
- Marcina Zamoyskiego, wojewody braclawskiego, koni 100,
- Jana Cetnera, starosty lwowskiego, koni 80²⁶.

Chorągwie pancerne:

- ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego koronnego, wojewody krakowskiego, koni 120,

²⁵ Por. BCzart, rkps 426, Partia wojska na województwo sandomierskie według konstytucji sejmiku grodzieńskiego przy rozebraniu tegoż wojska na komisję lwowskiej anii 1679 wzięta, s. 534.

²⁶ Z. Hundert, *Wykaz koronnych chorągwi...*, s. 279, przyp. 16 – tu błędna informacja, że rota husarska Jana Cetnera należała w 1679 r. do repartycji województwa krakowskiego.

- Szczęsnego Kazimierza Potockiego, wojewody sieradzkiego, koni 60,
- Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego, koni 60,
- Stanisława Herakliusza Lubomirskiego, marszałka wielkiego koronnego, koni 60,
- Mikołaja Hieronima Sieniawskiego, marszałka nadwornego koronnego, koni 70,
- Stefana Bidzińskiego, strażnika koronnego, koni 100,
- Stanisława Opalińskiego, starosty nowomiejskiego, koni 50,
- Stefana Branickiego, starosty brańskiego, koni 50,
- Remigiana Strzałkowskiego, starosty lityńskiego, łowczego lwowskiego, koni 50.

Chorągiew wołoska:

- Stefana Bidzińskiego, strażnika koronnego, pod Janem Bruckim, koni 40.

Piechota niemiecka:

- z regimentu pieszego Szczęsnego K. Potockiego, wojewody sieradzkiego, porcji 10½ (całość oddziału 180 porcji).

Dragonia:

- Stefana Bidzińskiego, strażnika koronnego, porcji 300.

Piechota węgierska:

- ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego i wojewody krakowskiego, porcji 200.

Województwo sieradzkie

Chorągwie husarskie:

- z chorągwi Stanisława Koniecpolskiego, wojewody podolskiego, koni 77 (całość oddziału 80 koni),
- Stefana Grudzińskiego, podstolego koronnego, koni 80.

Chorągwie pancerne:

- Gabriela Silnickiego, kasztelana kamienieckiego, porcji 80,
- Andrzeja Modrzewskiego, podczaszego sieradzkiego, koni 50,
- Franciszka Kobyłeckiego, podczaszego mielnickiego, sędziego wojkowego, koni 60.

Piechota niemiecka:

- z regimentu pieszego generała majora Jana Dennemarka, porcji 30¼ (całość oddziału 180 porcji),
- z regimentu Wacława Dobszyca, porcji 13 (całość oddziału 180 porcji).

Dragonia:

- z regimentu ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego i wojewody krakowskiego, porcji 89 (całość oddziału 300 porcji).

Ziemia wieluńska

Piechota niemiecka:

- z regimentu pieszego Wacława Dobszyca, porcji 167 (całość oddziału 180 porcji).

Województwo łęczyckie

Dragonia:

- z regimentu ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego i wojewody krakowskiego, porcji 211 (całość oddziału 300 porcji).

Województwo brzesko-kujawskie

Chorągwie pancerne:

- Andrzeja Rzeczyckiego²⁷, starosty rzeczyckiego, koni 50,
- Michała Zbrożka, strażnika wojskowego, koni 100,
- z chorągwi Tomasza Karczewskiego, oboźnego wojskowego i chorążego sanockiego, koni 23½ (całość oddziału 100 koni).

Województwo inowrocławskie

Chorągwie pancerne:

- z chorągwi Tomasza Karczewskiego, oboźnego wojskowego i chorążego sanockiego, koni 76½ (całość oddziału 100 koni).

Piechota niemiecka:

- z regimentu pieszego generała majora Jana Dennemarka, porcji 23¼ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia dobrzyńska

Piechota niemiecka:

- z regimentu pieszego generała majora Jana Dennemarka, porcji 93¼ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia lwowska (województwo ruskie)

Chorągwie pancerne:

- z chorągwi ks. Konstantego Wiśniowieckiego, wojewody bełskiego, koni 21¼ (całość oddziału 80 koni),
- z chorągwi Aleksandra Chodorowskiego, stolnika lwowskiego, koni 9½ (całość oddziału 50 koni).

Chorągiew wołoska:

- Stefana Nickiego, koni 40.

Piechota niemiecka:

- Jana Cetnera, starosty lwowskiego (załoga zamku lwowskiego), porcji 120.

²⁷ Rachunki skarbowo-wojskowe z lat 1674–1679 (AGAD, ASW, dz. 86, sygn. 63, s. 52; sygn. 65, k. 42) rotmistrza tego oddziału identyfikują jako Jana. Nie mógł on pełnić tej godności, ponieważ zginął w bitwie pod Chocimiem 11 XI 1673 r., a dowództwo rotty objął jego syn Andrzej. Zob. np.: *Jan Sobieski do sejmiku lubelskiego, Lwów 20 XII 1673*, [w:] *Pisma do wieku i spraw Jana Sobieskiego*, t. 1, cz. 2, Kraków 1881, s. 1355–1356; *Rzeczycki Andrzej*, [w:] M. Wagner, *Słownik biograficzny oficerów polskich drugiej połowy XVII wieku*, t. 2, Oświęcim 2014, s. 214–215.

Ziemia przemyska (województwo ruskie)

Chorągiew husarska:

– Mikołaja Hieronima Sieniawskiego, marszałka nadwornego koronnego, koni 100.

Piechota niemiecka:

– Mikołaja H. Sieniawskiego, marszałka nadwornego koronnego, porcji 180,

– z regimentu ks. Konstantego Wiśniowieckiego, wojewody bełskiego, porcji 105¼ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia sanocka (województwo ruskie)

Chorągwie pancerne:

– z chorągwi ks. Konstantego Wiśniowieckiego, wojewody bełskiego, koni 58¾ (całość oddziału 80 koni).

Piechota niemiecka:

– z regimentu ks. Konstantego Wiśniowieckiego, wojewody bełskiego, porcji 74¾ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia chełmska (województwo ruskie)

Chorągwie pancerne:

– Stefana Stanisława Czarnieckiego, pisarza polnego koronnego, koni 100,

– Michała Floriana Rzewuskiego, starosty chełmskiego, koni 50.

Chorągiew wołoska:

– z chorągwi Szymona Zawiszy, koni 2½ (całość oddziału 40 koni).

Piechota niemiecka:

– Marcina Zamoyskiego, wojewody braclawskiego, porcji 180.

Ziemia halicka (województwo ruskie)

Piechota niemiecka:

– z regimentu Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego, porcji 19 (całość oddziału 180 porcji).

Województwo wołyńskie

Chorągwie pancerne:

– ks. Michała Czartoryskiego, wojewody wołyńskiego, koni 50,

– Jerzego Wielhorskiego, kasztelana braclawskiego, koni 70,

– Stefana Zahorowskiego, starosty włodzimierskiego, koni 50,

– Stanisława Morsztyna, chorążego czernihowskiego, koni 50,

– Marcina Bogusza, podstolego nowogrodzkiego, koni 50,

– Stanisława Sariusza Łazińskiego, skarbnika halickiego, koni 60.

Chorągwie wołoskie:

– ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego i wojewody krakowskiego, podrotmistrzem Andrzejem Dobraczyńskim, koni 60,

- ks. Dymitra Wiśniowieckiego pod rotmistrzem Danielem Zarudnym, koni 60,
- ks. Dymitra Wiśniowieckiego pod rotmistrzem Aleksandrem Zahorowskim, koni 60,
- z chorągwi Szymona Zawiszy, koni 28½ (całość oddziału 40 koni).

Województwo lubelskie i ziemia łukowska

Chorągwie husarskie:

- króla Jana III pod Aleksandrem Polanowskim, stolnikiem koronnym, koni 150,
- królewicza Jakuba Sobieskiego pod Mikołajem Złotnickim, cześnikiem poznańskim, koni 150.

Chorągwie pancerne:

- Jana Karola Daniłowicza, podskarbiego nadwornego koronnego, koni 50,
- Jana Bogusława Zbąskiego, podkomorzego lubelskiego, koni 50.

Chorągiew wołoska:

- z chorągwi Szymona Zawiszy, koni 5 (całość oddziału 40 koni).

Piechota niemiecka:

- Eliasza Łackiego, generała majora, chorążego ziem pruskich, porcji 180,
- z regimentu Szczęsnego K. Potockiego, wojewody sieradzkiego, porcji 26 (całość oddziału 180 porcji).

Województwo bełskie

Chorągiew husarska:

- Jana Aleksandra Myszkowskiego, kasztelana bełskiego, koni 80.

Piechota niemiecka:

- z regimentu Szczęsnego K. Potockiego, wojewody sieradzkiego, porcji 143½ (całość oddziału 180 porcji).

Województwo płockie

Chorągwie pancerne:

- Atanazego Miączyńskiego, starosty krzepickiego, koni 70,
- Andrzeja Miączyńskiego, koni 50,
- Stanisława Miączyńskiego, koni 50.

Chorągiew wołoska:

- z chorągwi Szymona Zawiszy, koni 4 (całość oddziału 40 koni).

Piechota niemiecka:

- z regimentu Jana Dennemarka, porcji 27 (całość oddziału 180 porcji).

Województwo mazowieckie

Chorągiew husarska:

- Samuela Prażmowskiego, wojewody płockiego, koni 80.

Chorągiew pancerna:

- Wojciecha Prażmowskiego, chorążego nadwornego koronnego, koni 50.

Chorągiew wołoska:

– z chorągwi Felicjana Białogłowskiego, koni 25 (całość oddziału 40 koni).

Piechota niemiecka:

– gwardia Jana III pod generałem majorem Ernestem Denhoffem, porcji 380,

– królewicza Jakuba pod oberszterem Otto Seswegenem, porcji 280,

– z regimentu Andrzeja Potockiego, wojewody kijowskiego, porcji 161 (całość oddziału 180 porcji),

– z regimentu Wacława Leszczyńskiego, wojewody podlaskiego, porcji 4½ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia drohicka (województwo podlaskie)

Piechota niemiecka:

– z regimentu ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego, wojewody krakowskiego, porcji 211 (całość oddziału 280 porcji).

Ziemia mielnicka (województwo podlaskie)

Chorągiew pancerna:

– z chorągwi Stanisława Karola Łużeckiego, kasztelana podlaskiego, koni 49 (całość oddziału 80 koni).

Piechota niemiecka:

– z regimentu ks. Dymitra Wiśniowieckiego, hetmana wielkiego, wojewody krakowskiego, porcji 69 (całość oddziału 280 porcji).

Ziemia bielska (województwo podlaskie)

Chorągiew pancerna:

– z chorągwi Stanisława Karola Łużeckiego, kasztelana podlaskiego, koni 31 (całość oddziału 80 koni).

Arkabuzeria:

– kompania gwardii JKM pod Janem Górzyńskim, starostą starogardzkim, koni 100.

Chorągwie wołoskie:

– ks. Dymitra Wiśniowieckiego pod rotmistrzem Mikołajem Zbrożkiem, koni 50,

– Andrzeja Jeżowskiego, koni 40,

– Pawła Drozdowskiego, koni 40,

– Jerzego Frąckiewicza, koni 50,

– z chorągwi Felicjana Białogłowskiego, koni 15 (całość oddziału 40 koni),

– Andrzeja Dymideckiego, koni 40.

Piechota niemiecka:

– z regimentu pieszego generała majora Jana Dennemarka, porcji 6¼ (całość oddziału 180 porcji).

Ziemia rawska (województwo rawskie)

Chorągiew husarska:

– z chorągwi Stanisława Koniecpolskiego, wojewody podolskiego, koni 3 (całość oddziału 80 koni).

Piechota niemiecka:

– z regimentu pieszego Marcina Kątskiego, generała artylerii i kasztelana lwowskiego, porcji 100½ (całość oddziału 280 porcji).

Ziemia sochaczewska (województwo rawskie)

Piechota niemiecka:

– z regimentu pieszego Marcina Kątskiego, generała artylerii i kasztelana lwowskiego, porcji 88½ (całość oddziału 280 porcji).

Ziemia gostynińska (województwo rawskie)

Piechota niemiecka:

– z regimentu pieszego Marcina Kątskiego, generała artylerii i kasztelana lwowskiego, porcji 91 (całość oddziału 280 porcji).

Województwa pruskie (pomorskie, chełmińskie, malborskie)

Chorągwie husarskie:

– Jana Gnińskiego, wojewody chełmińskiego, koni 80,

– Jana Ignacego Bąkowskiego, wojewody malborskiego, koni 80.

Chorągwie pancerne:

– Franciszka Dzieduszyckiego, starosty żydaczewskiego, koni 50,

– z chorągwi Aleksandra Chodorowskiego, stolnika lwowskiego, koni 40½ (całość oddziału 50 koni),

– Jana Andrzeja Sierakowskiego, stolnika bełskiego, koni 50.

Chorągwie wołoskie:

– Stanisława J. Jabłonowskiego, hetmana polnego i wojewody ruskiego, koni 80,

– Demiana Ruszczyca, koni 40.

Piechota niemiecka:

– z regimentu Stanisława J. Jabłonowskiego, hetmana polnego i wojewody ruskiego, porcji 54 (całość oddziału 280 porcji),

– Władysława Denhoffa, wojewody pomorskiego, porcji 180,

– Jana Fryderyka von der Groebena, generała kwatermistrza, porcji 180.

Piechota węgierska:

– Stanisława J. Jabłonowskiego, hetmana polnego i wojewody ruskiego, porcji 100.

Dragonja:

– Stanisława J. Jabłonowskiego, hetmana polnego i wojewody ruskiego, porcji 300.

**Tab. 1. Obciążenie repartycją województw i ziem koronnych zgod-
nie z podziałem komisji lwowskiej w 1679 r.**

Województwo, ziemia	Husaria	Jazda pancerna	Arkabuzeria	Jazda lekka	Piechota niemiecka	Dragonia	Piechota węgierska	Łącznie wielkość etatowa
woj. krakowskie	360	790	–	–	452	–	100	1702
ziemia zatorsko- oświęcimska	–	–	–	–	183½	–	–	183½
woj. poznańskie i kaliskie	330	170	–	–	506	600	–	1606
woj. sandomierskie i ziemia radomska	530	620	–	40	10½	300	200	1700½
woj. sieradzkie	157	190	–	–	43¼	89	–	479¼
ziemia wieluńska	–	–	–	–	167	–	–	167
woj. łęczyckie	–	–	–	–	–	211	–	211
woj. brzesko- kujawskie	–	173½	–	–	–	–	–	173½
woj. inowrocławskie	–	76½	–	–	23¼	–	–	99¾
ziemia dobrzyńska	–	–	–	–	93¼	–	–	93¼
ziemia lwowska	–	30¾	–	40	120	–	–	190¾
ziemia przemyska	100	–	–	–	285¼	–	–	385¼
ziemia sanocka	–	58¾	–	–	74¾	–	–	133½
ziemia chełmska	–	150	–	2½	180	–	–	332½
ziemia halicka	–	–	–	–	19	–	–	19
woj. wołyńskie	–	330	–	208½	–	–	–	538½
woj. lubelskie i ziemia łukowska	300	100	–	5	206	–	–	611
woj. bełskie	80	–	–	–	143½	–	–	223½
woj. płockie	–	170	–	4	27	–	–	201
woj. mazowieckie	80	50	–	25	825½	–	–	980½
ziemia drohicka	–	–	–	–	211	–	–	211
ziemia mielnicka	–	49	–	–	69	–	–	118
ziemia bielska	–	31	100	235	6¼	–	–	372¼
ziemia rawska	3	–	–	–	100½	–	–	103½
ziemia sochaczewska	–	–	–	–	88½	–	–	88½
ziemia gostyńńska	–	–	–	–	91	–	–	91
województwa pruskie	160	140½	–	120	414	300	100	1234½
RAZEM:	2100	3130	100	680	4340	1500	400	12 250

Źródło: BCzart, rkps 426, s. 173–176.

STRESZCZENIE

Zbigniew Hundert, Repartycja jednostek wojska koronnego według komisji lwowskiej w 1679 roku

Sejm grodzieński, który obradował na przełomie lat 1678 i 1679 postanowił, że zredukowane w 1677 r. do poziomu etatu pokojowego (12 250 koni i porcji) komputowe wojsko koronne od 1 maja 1679 r. zostanie objęte systemem płacy w ramach tzw. repartycji. W ten sposób powrócono do metody opłacania wojska koronnego, którą stosowano w latach 1667–1673. Chorągwie i regimenty armii koronnej ponownie miały być finansowane przez sejmiki województw i ziem z pominięciem skarbu centralnego. Opracowanie i wprowadzenie w życie tego systemu nastąpiło podczas trybunału skarbowego połączonego z komisją wojskową we Lwowie, zwołanych w październiku 1679 r. Repartycja ta obowiązywała do 30 kwietnia 1683 r., kiedy rozbudowano wojsko koronne do etatu wojennego na potrzeby kampanii wiedeńskiej.

Słowa kluczowe: wojsko koronne w dobie pokoju 1677–1683, repartycja 1679–1683, Trybunał Skarbowy, Komisja Wojskowa we Lwowie 1679

SUMMARY

Zbigniew Hundert, Force distribution of the Polish Kingdom army units according to the 1679 Lviv committee

The parliament session in Grodno (*Sejm Grodzieński*) which debated at the turn of 1678 and 1679 ruled that the the Crown comput army (*wojsko komputowe*), reduced in 1677 to peacetime footing (12 250 horses and financing units [*porcja*]), starting from 1 May 1679 would be included in the payment system within the so called force distribution (*repartycja*). In this way the method that was used for financing the Crown army in 1667–1673 was restored. The banners (*chorągwie*) and regiments of the Crown army were again to be funded by local parliaments of lands (*ziem*) and voivodeships, omitting the central treasury. Drawing up and implementing this system took place during the treasure tribunal session joint with the army committee in Lwów, called in October 1679. This force distribution had been in effect up to 30 April 1683, when the Crown army was put on wartime footing for the Vienna campaign.

Keywords: Army of the Kingdom of Poland, Army of the Kingdom of Poland in the period of peace of 1677–1683, Distribution of forces 1679–1683, Treasure Tribunal, Lwów Army Committee of 1679.

РЕЗЮМЕ

Збигнев Хундерт, Распределение частей королевского войска согласно львовской комиссии в 1679 году

Гродненский сейм, проходивший на рубеже 1678 и 1679 годов, решил, что сокращенное в 1677 г. до уровня мирного времени (12250 лошадей и порций) королевское войско, с 1 мая 1679 будет содержаться в рамках так называемого перераспределения. Таким образом был совершён возврат к системе оплаты королевского войска, которая использовалась в 1667–1673 годах. Эскадроны и полки королевской армии вновь должны были финансироваться за счет администрации воеводств и земель, исключая Центральную Налоговую Инспекцию. Разработка и введение этой системы были начаты одновременно с налоговым трибуналом и связанной с ним военной комиссией во Львове, созданных в октябре 1679 г. Это перераспределение действовало до 30 апреля 1683 г., когда королевское войско было увеличено в связи с потребностями Венской военной кампании.

Ключевые слова: королевское войско в мирное время 1677–1683, перераспределение, 1679–1683, Налоговая Инспекция, Военная Комиссия во Львове 1679